

Datum

2019-08-12

Vår referens

Gustav Johansson

Planeringssekreterare

Gustav.Johansson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat i Malmö stads verksamheter **FRI-2019-1255**

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Malmö stad fattade 2016-04-28 beslut om att verka för en utfasning av mikroplast genom om möjligt ersätta med alternativa miljövänligare lösningar och produkter. Som ett led i genomförandet av beslutet har handlingsplanen tagits fram i samverkan mellan förvaltningar och bolag inom Malmö stad. Handlingsplanen utgör ett centralt verktyg i arbetet med att minska spridning av mikroplast från Malmö stads verksamheter. I handlingsplanen anges att utfasningen förutsätter att ersättningsmaterial finns tillgängliga, att de uppfyller krav på funktion samt att kostnaden är budgeterad.

Förslag till beslut

1. Fritidsnämnden antar *Handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat i Malmö stads verksamheter* utifrån de förutsättningar som anges i handlingsplanen avseende ersättningsmaterial och ekonomi.
2. Fritidsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma med en plan för begränsningar av utsläpp från befintliga konstgräsplaner samt i förlängningen utfasning av befintliga konstgräsplaner baserat på tillgängliga alternativ och budgetmässiga förutsättningar.

Beslutsunderlag

- Bilaga 2 - Sändlista
- Bilaga 1 - Handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat i Malmö stads verksamheter - ny version juli
- G-Tjänsteskrivelse fritidsnämnden 190822 - efter ordförandeberedning

Beslutsplanering

Fritidsnämndens Arbetsutskott 2019-05-10

Fritidsnämndens ordförandeberedning 2019-05-23

Fritidsnämndens ordförandeberedning 2019-08-06

Fritidsnämndens Arbetsutskott 2019-08-15

Fritidsnämnden 2019-08-22

Beslutet skickas till

Enligt sändlista.

Ärendet

Studier visar att mikroplaster finns spridda i våra vatten. De tas upp av vattenlevande organismer som musslor och plankton som filtrerar vattnet för att få i sig föda och då också får i sig partiklarna. Det finns misstankar om att mikroplaster kan vara mer skadliga för djurlivet än större skräp, bland annat för att de mikroskopiskt små partiklarna fungerar som transportörer av organiska miljögifter och tungmetaller. Konstgräsplaner med granulat av plast/gummi behöver ersättas eftersom de bidrar till spridning av mikroplast. Granulatet följer med i samband med snöröjning, i fotbollsspelarnas kläder och skor och hamnar utanför planerna och följer med dagvattnet. Det finns i dagsläget ingen säker siffra på hur mycket som hamnar i miljön. Konstgräs utan granulat är också en källa till mikroplastproblematiken även om de inte släpper ut lika mycket mikroplaster som konstgräs med granulat. Det är en plastprodukt som bland annat anläggs i mittrensor i trafikmiljöer, men även på vissa fotbollsplaner. Man har sett att även slitage av granulat i platsgjutet format, så kallat gummiasfalt, som används som fallskydd på förskolegårdar, grundskolegårdar och lekplatser, sprids till miljön.

Kommunfullmäktige i Malmö stad fattade 2016-04-28 beslut om att uppdraga åt de nämnder som handlar upp och hanterar mikroplastprodukter inom sin verksamhet att verka för en utfasning genom att, om möjligt, ersätta med alternativa miljövänligare lösningar och produkter samt att uppdraga åt miljönämnden att i dialog med VA Syd aktualisera frågan om omhändertagande av mikroplaster i reningsprocessen inom ramen för kommande kemikalieplan för Malmö stad. Som ett led i uppfyllandet av beslutet har föreliggande handlingsplan tagits fram där första delmålet fram till år 2025 är att minska användningen samt begränsa utsläppen från befintliga anläggningar. Därefter är ambitionen att om möjligt helt sluta använda granulat av plast/gummi till år 2030 under vissa givna förutsättningar.

Arbetet bidrar till Malmö stads mål, kommunfullmäktiges beslut angående utfasning av mikroplast, det regionala arbetet med miljömålen, det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö samt FN:s globala hållbarhetsmål, främst mål 3 Hälsa och välbefinnande, mål 6 Rent vatten och sanitet, mål 12 Hållbar konsumtion och produktion och mål 14 Hav och marina resurser.

Handlingsplanens åtgärder

Handlingsplanens åtgärder har arbetats fram i samverkan med flera förvaltningar i Malmö stad samt VA Syd. Miljöförvaltningen har samordnat framtagandet av handlingsplanen. Den förvaltningsövergripande styrgruppen har följt framtagandet av handlingsplanen. Styrgruppen har bestått av representanter från fastighets- och gatukontoret, fritidsförvaltningen, förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, miljöförvaltningen, serviceförvaltningen och VA Syd. För respektive åtgärd beskrivs ansvarig, projektmedlemmar, start- och slutdatum, genomförande samt kostnad och finansiering.

Följande områden innehållande åtgärder har tagits fram i syfte att minska utsläpp av mikroplast från Malmö stads verksamheter:

- konstgräsplaner med granulat
- anläggningar med platsgjutet granulat – förskolegårdar, grundskolegårdar och lekplatser
- anläggningar med platsgjutet granulat - idrottsplatser
- konstgräs utan granulat

Följande tester har tagits fram för att Malmö stad ska kunna fasa ut ovannämnda anläggningar och ersätta med andra material:

- konstgräs med BioFill

- konstgräs utan granulat (ibland även benämnt krullgräs)
- hybridgräs på breddplan
- designa en kombinerad grund- och förskolegård med minimalt med platsgjutet granulat
- minimera eller utesluta platsgjutet granulat som fallskydd

Budget och resurser

Enligt beskrivningen ovan har handlingsplanens åtgärder tagits fram i samverkan och deltagandet i åtgärderna är väl förankrade med de tjänstepersoner som ska delta samt med deras chefer. Ett förverkligande av handlingsplanen är avhängigt att tillräckliga finansiella och personella resurser avsätts för genomförandet. Vilka åtgärder och tester respektive förvaltning deltar i samt uppskattade kostnader presenteras på sida 38–39 i handlingsplanen. Anläggningar kommer att bytas ut efter hand när anläggningarna ändå behöver bytas ut med hänsyn taget till nyligen gjorda anläggningar, projekterade anläggningar och när den tekniska livslängden är slut, samt så snart det finns alternativa material som uppfyller krav samt funktion och dessa är finansierade i respektive förvaltnings budget. Funktionalitet som behöver uppfyllas är t ex att kunna användas året om.

En ansökan av de medel som finns avsatta för åtgärder för att stoppa utsläppen av plast från konstgräsplaner i kommunstyrelsens anslag till förfogande i Malmö stads budget 2019 har gjorts. Förslag till prioriterade åtgärder och tester för de medel som avsatts har tagits fram i samråd mellan fastighets- och gatukontoret, fritidsförvaltningen, förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, miljöförvaltningen och serviceförvaltningen. För följande åtgärder har medel sökts:

- Miljönämnden har ansökt om medel för informationsspridning. Informationsspridningen ska genomföras tillsammans med samtliga involverade förvaltningar.
- Servicenämnden har ansökt om medel för att testa att anlägga kork istället för gummigranulat på två skolgårdar. Testet genomförs tillsammans med grundskoleförvaltningen, förskoleförvaltningen och fastighets- och gatukontoret.
- Grundskolenämnden har ansökt om medel för att designa en kombinerad grund- och förskola med minimalt platsgjutet granulat. Testet genomförs tillsammans med förskoleförvaltningen och serviceförvaltningen.
- Fritidsnämnden har ansökt om medel för att installera städstationer vid konstgräsplanerna samt för att genomföra skyddande åtgärder för att minska spridning av mikroplast från konstgräsplaner. Sistnämnda åtgärden genomförs tillsammans med serviceförvaltningen.

Barnkonventionen

Barnkonventionen har beaktats vid handläggningen av detta ärende på följande sätt: Handlingsplanen är till viss del inriktad på barn och unga eftersom de till stor del är nyttjare av ytorna som berörs. Frågor som rör lek och fritid samt tillgänglighet har tagits i beaktning.

Matilde Törnqvist, fd. projektledare, och Izabella Arwidson, projektledare vid miljöstrategiska avdelningen har lett och samordnat framtagandet av handlingsplanen. Förslaget har utarbetats av berörda tjänstepersoner inom Malmö stad. Arbetet har följts av den förvaltningsövergripande styrgruppen där även VA Syd medverkat. Samråd har skett med enheten Miljöövervakning och analys enhetschef Henric Nilsson, som även ingår i styrgruppen för det strategiska kemikaliearbetet.

Ansvariga

Johan Hermansson Direktör